

20.06.2021
Journalnummer 2021-1935

Hørings svar – Udpegning af fuglebeskyttelsesområde i Smålandsfarvandet

Contents

Indledning.....	2
Forpligtelser til udpegning af fuglebeskyttelses-områder	2
Modellering af fugleforekomster på baggrund af nye data	4
Forslag til ændret afgrænsning	6
Argumenter for ændret afgrænsning	10

Indledning

Dette høringssvar er udarbejdet i forbindelse med Miljøministeriets høring af udkast til bekendtgørelse for udpegning af nye fuglebeskyttelsesområder på det danske havområde¹.

Miljøstyrelsen henviser i sit høringsbrev til, at de nye udpegninger af seks marine fuglebeskyttelsesområder foretages på baggrund af en dialog med EU-Kommissionen om manglende udpegning af marine fuglebeskyttelsesområder. Den foreslåede udpegning af F128 Smålandsfarvandet er ifølge høringsbrevet udpeget til beskyttelse af gråstrubet lappedykker og ederfugl.

European Energy ønsker indledningsvis at anerkende, at området i Smålandsfarvandet er egnet til udpegning som fuglebeskyttelsesområde på grund af forekomsten af særligt ederfugl og gråstrubet lappedykker.

European Energy har imidlertid igennem de seneste 9 år gennemført undersøgelser, der har til formål at tilvejebringe oplysninger, der skal muliggøre en tilladelse til at etablere en havvindmøllepark på det areal, der kaldes Omø Syd. Omø Syd vil med den foreslåede afgrænsning af F128 blive omgrænset af et fuglebeskyttelsesområde. Det er European Energys klare forståelse, efter drøftelser med Energistyrelsen, at en udpegning af projektområdet for havvindmøller til fuglebeskyttelse vil gøre det ualmindeligt vanskeligt at etablere en havvindmøllepark, som hidtil planlagt. Det skyldes de restriktive bestemmelser i EU's fuglebeskyttelsesdirektiv, som yder en særlig streng beskyttelse af fuglearter på udpegningsgrundlaget til fuglebeskyttelsesområder. European Energy er opmærksom på, at forpligtelsen til ved nye projekter at vurdere påvirkningen på arter på udpegningsgrundlaget også vil gælde, selvom Omø Syd undtages fra fuglebeskyttelsesområdet, da også projekter, som ligger i nærheden af Natura 2000-områder, vil skulle vurderes. Efter European Energys opfattelse vil en placering indenfor fuglebeskyttelsesområdet imidlertid i praksis være ensbetydende med, at havvindmølleparken, Omø Syd, ikke kan gennemføres.

European Energy foreslår derfor – i tråd med Folketingets klimalov og fokus på udbygning af havvindenergi – at fuglebeskyttelsesområdet tilpasses, så der gøres plads til havvindmøller såvel som fuglebeskyttelsesområde i Smålandsfarvandet. European Energy vil i dette høringssvar fremlægge fagligt begrundede forslag til ændrede afgrænsninger af Miljøministeriets forslag til fuglebeskyttelsesområde F128, der dels vil sikre, at udpegningsgrundlaget for området vil være opretholdt og som for det ene af forslagene endvidere også vil sikre en højere repræsentation af ederfugle indenfor det udpegede fuglebeskyttelsesområde, mens det for gråstrubet lappedykker vurderes at give mindst samme beskyttelse som det forslag, der er sendt i høring.

Forpligtelser til udpegning af fuglebeskyttelses-områder

Forpligtelsen til udpegning af fuglebeskyttelsesområder følger af fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4. Forpligtelsen er nærmere udlagt gennem EU-Domstolens praksis, som bl.a. slår fast, at medlemsstaterne er forpligtet til at udpege de områder, som efter ornitologiske kriterier vurderes bedst egnede til at beskytte fuglearter. EU-domstolen lægger i sin praksis desuden

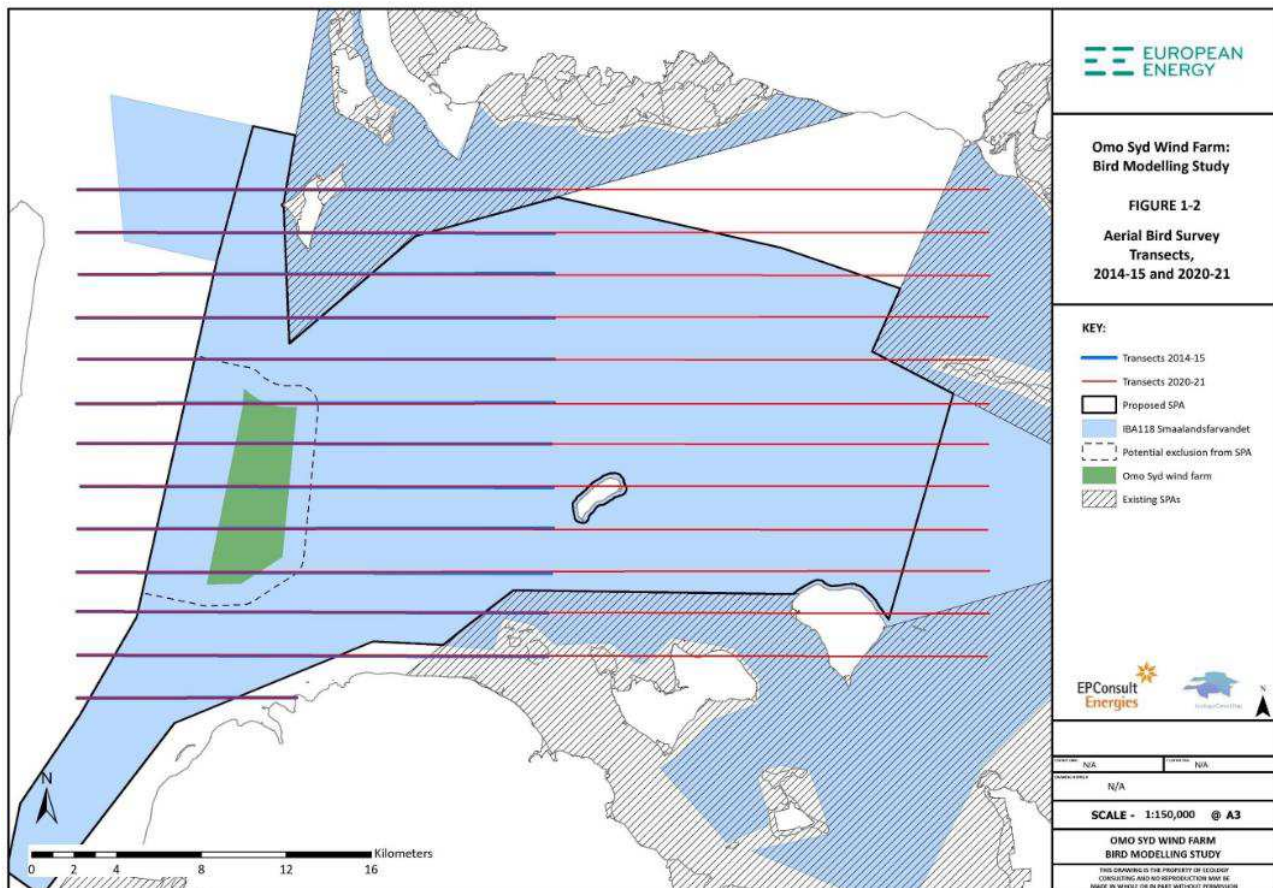
¹ Ændring af bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen)

vægt på udpegningen af IBA'er² ved vurdering af, hvorvidt medlemslandene har udlagt fuglebeskyttelsesområder, hvis antal og areal er tilstrækkelig i henhold til direktivbestemmelserne. Hvis et medlemsland udpeger andre områder end dem, der er opført som IBA, så skal det videnskabeligt dokumenteres over for Kommissionen, hvorfor disse områder er bedre egnede som fuglebeskyttelsesområder. Videnskabelige data om fuglearters forekomst i området er derfor afgørende for afgrænsningen af området.

² "Important Bird Areas". Betegnelsen dækker over vigtige fugle- og biodiversitetsområder, der ved hjælp af et internationalt vedtaget sæt kriterier globalt er identificeret som vigtige for bevarelsen af fuglebestande

Modellering af fugleforekomster på baggrund af nye data

Foruden de tre bådteallinger i 2014 og de fem fugletællinger i 2014/15, der ligger til grund for projektets oprindelige VVM, så har BioConsult-SH, på foranledning af European Energy, foretaget yderligere ni fugletællinger i 2020/21, der dækker det meste af Smålandsfarvandet. Disse fugletællinger er foretaget for at afdække forekomsten af havfugle i Smålandsfarvandet, herunder ederfugl og gråstrubet lappedykker, som er de to fuglearter, der er på udpegningsgrundlaget for det foreslåede fuglebeskyttelsesområde F128³.

Figur 1 Transekter for flytællinger i 2014/15 (blå streger) samt i 2020/21 (røde streger). Der blev i løbet af vinteren 2014/15 foretaget fem flytællinger i et mindre område af Smålandsfarvandet, mens der i vinteren 2020/21 blev foretaget i alt ni fugletællinger dækkende næsten hele Smålandsfarvandet.

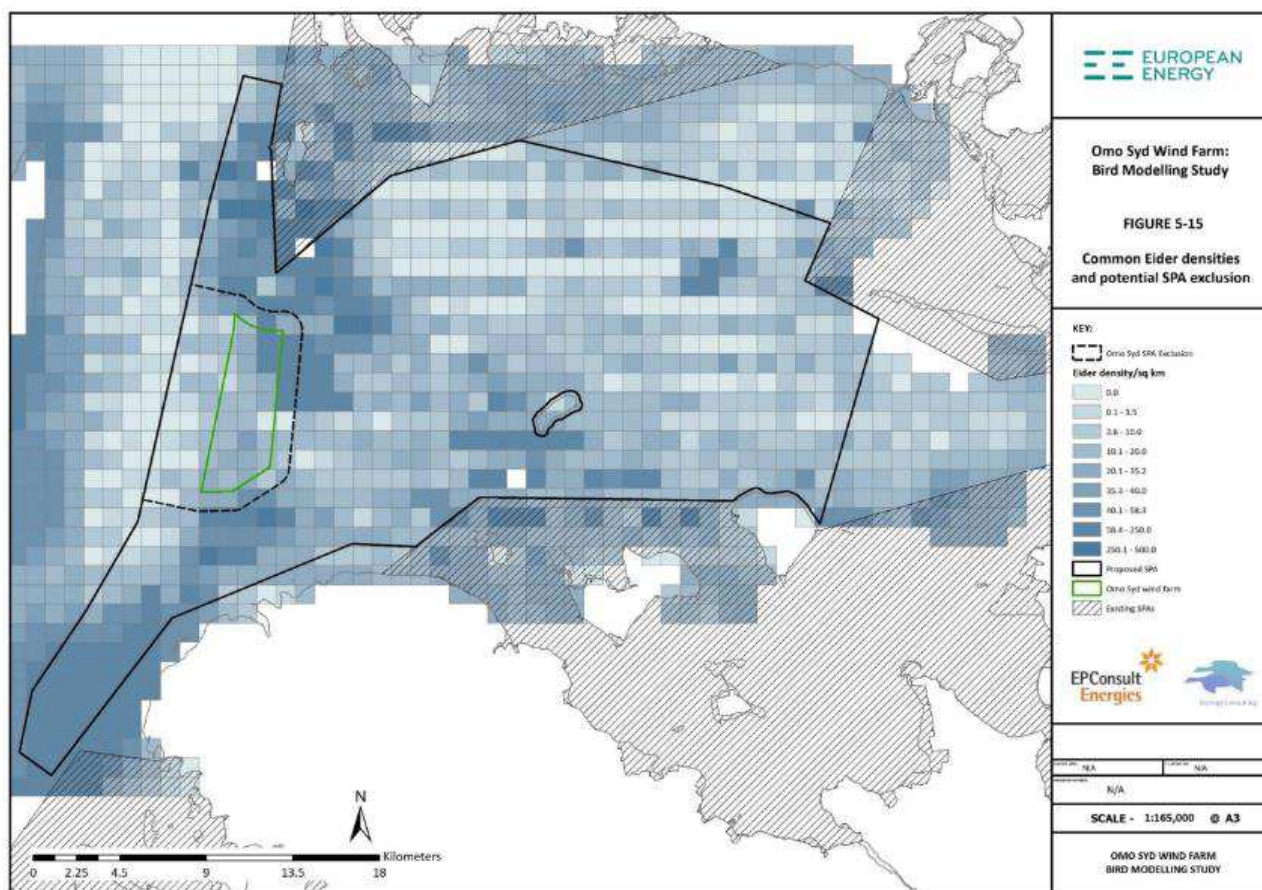
European Energy har bedt EPCConsult Energies om at udarbejde en model, der er i stand til at forklare og dermed forudsige fordelingen af ederfugl og gråstrubet lappedykker i Smålandsfarvandet. EPCConsult Energies har udviklet modellen på baggrund af data fra

³ For en nærmere teknisk gennemgang af, hvordan flytællingerne er foretaget, henvises til rapporten "Omø Syd Offshore Wind Farm Ornithology Impact. Bird Modelling – Final report", der er vedlagt som bilag til nærværende høringssvar.

2020/21 flytællinger samt data vedr. relevante miljøparametre for Smålandsfarvandet, herunder havdybde, strømhastigheder, egnethed for filtrerende muslinger mm.

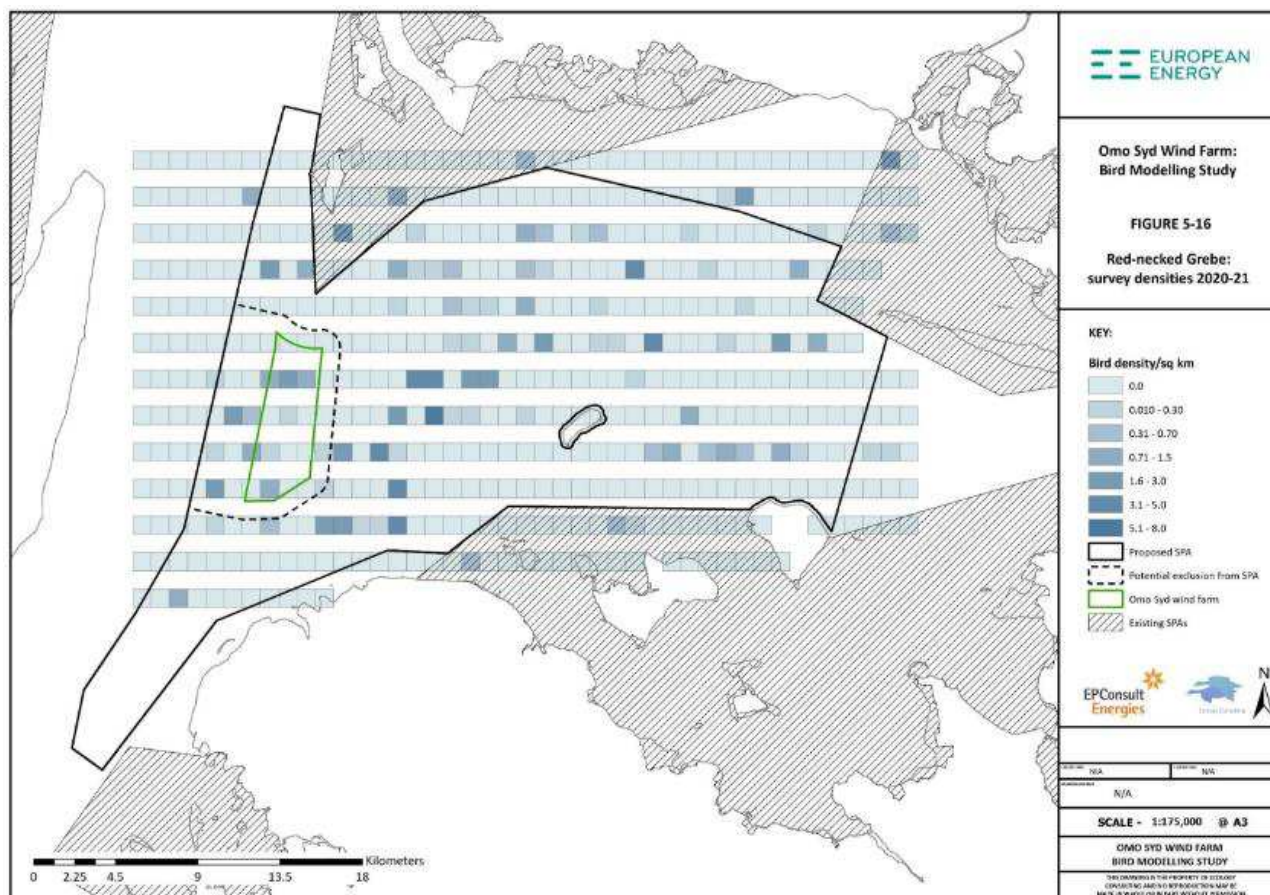
For ederfugl viser den udviklede model sig at have god forklaringskraft på tætheder af arten i Smålandsfarvandet (pseudo-R² = 0,295, p < 0,0001), mens modellen i mindre grad er i stand til at forklare fordelingen af gråstrubet lappedykker (pseudo R² = 0,033). Dette skyldes dels, at antallet af observationer af gråstrubet lappedykker er lille sammenlignet med ederfugl, men også at gråstrubet lappedykker – i modsætning til ederfugl - lever af fisk, hvorfor en mere sporadisk og stokastisk fordeling af arten er forventelig. For at vurdere artens fordeling i Smålandsfarvandet blev en anden metode baseret direkte på observationer af arten under flytællinger derfor i stedet anvendt.

Fordelingen af de to arter, baseret på modellens forudsigelser af ederfugl samt de direkte observationer af gråstrubet lappedykker fremgår af hhv. figur 2 og figur 3⁴.

Figur 2 Fordeling af ederfugle i Smålandsfarvandet baseret på EPCConsult Energies modellering.

⁴ For en nærmere gennemgang af data og metode henvises til COWIs Notat "A221604_Referat af EPC-rapport om Bird Modelling" samt til selve hovedrapporten "Omø Syd Offshore Wind Farm Ornithology Impact. Bird modelling – Final Report", begge er vedlagt som bilag til nærværende høringssvar.

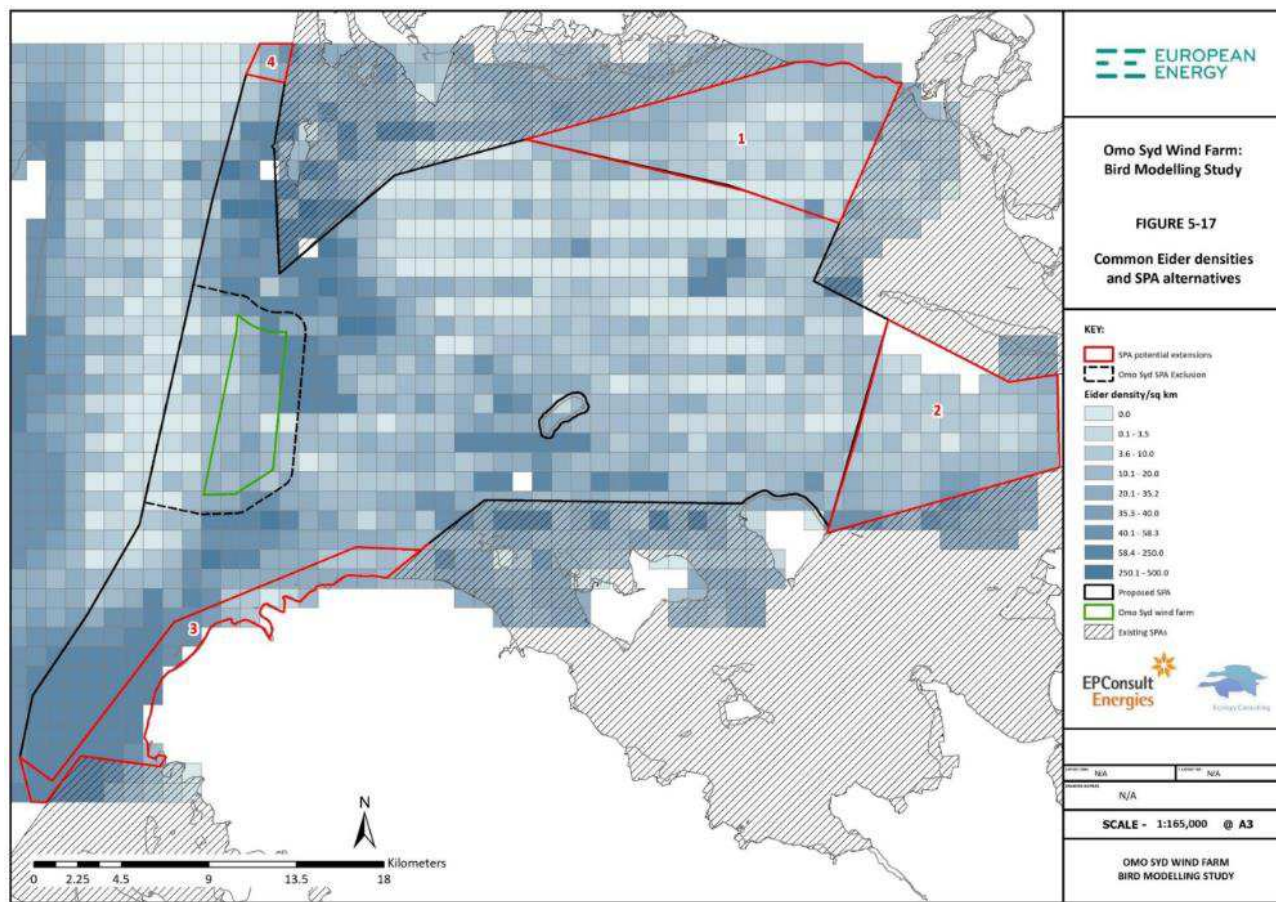
Figur 3 Fordeling af gråstrubet lappedykker baseret på fugletællinger foretaget af BioConsult SH.

Forslag til ændret afgrænsning

Da EPCConsult Energies' model med stor forklaringskraft er i stand til at forklare og dermed forudsige fordelingen af ederfugle i Smålandsfarvandet, så kan modellen bruges til at analysere konsekvenserne for beskyttelsen af denne art i forbindelse med alternative afgrænsninger af det foreslåede fuglebeskyttelsesområde.

Modellen er testet op mod to alternative afgrænsninger af fuglebeskyttelsesområdet; 1) Option 2: En afgrænsning, hvor det foreslåede havmølleområde samt omkringliggende arealer (en bufferzone) er taget ud af udpegningen og 2) Option 3: En afgrænsning, hvor der er medtaget alternative udpegninger som erstatning for udtag af havmølleområdet (se figur 4).

Formålet med de to alternative afgrænsninger er at foreslå et alternativ til det nuværende forslag, som vil tilgodese fuglebeskyttelsesinteresser, og som samtidig må forventes i højere grad at give mulighed for varetagelsen af klima- og energiinteresser.

Figur 4 Forslag til alternative udformninger af det foreslåede fuglebeskyttelsesområde. Den solide sorte linje angiver nuværende forslag til fuglebeskyttelsesområde, der er sendt i høring. Den stiplede sorte linje angiver det område, havmøllepark samt omkringliggende bufferareal, som European Energy foreslår taget ud af udpegningen, og de røde linjer angiver forslag til alternative udpegninger, som European Energy foreslår taget med i stedet for. Selve Omø Syd havmøllepark er markeret med grøn linje.

i. Forventede konsekvenser for forekomsten af ederfugl i de alternative modeller

For ederfugl viser modellen, at det for Option 2, hvor havmølleparken samt omkringliggende bufferarealer tages ud af udpegningen, stadig er muligt at opretholde en beskyttelse af ca. 91,9% af den samlede, estimerede bestand på 22.531 fugle i området. Det svarer til, at 20.711 ederfugle stadig vil være omfattet af fuglebeskyttelsesområdet. Til sammenligning ligger udpegningskriteriet for internationalt vigtige områder for ederfugl, svarende til 1% af den biogeografiske flywaybestand, på 9.800 fugle.

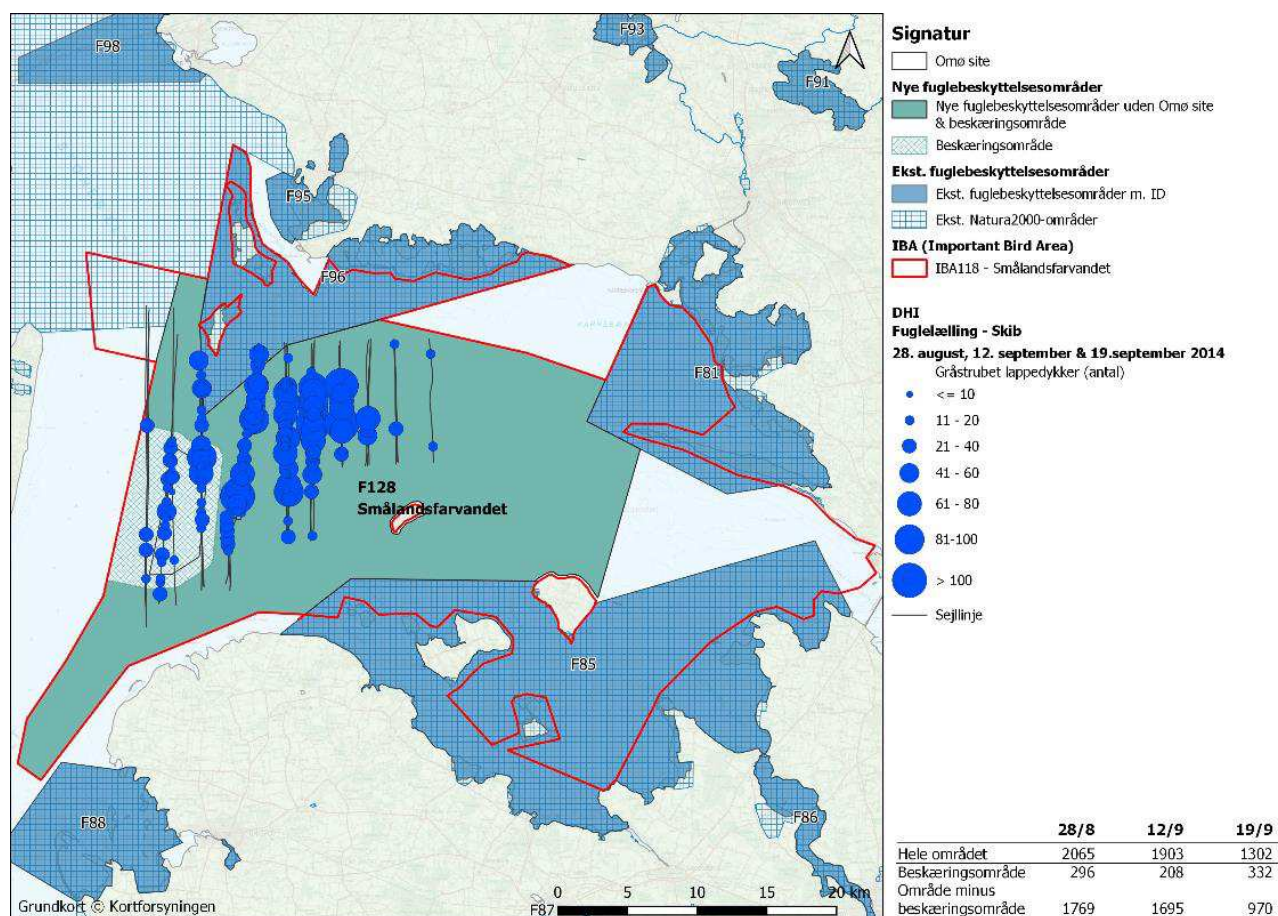
Benytter man sig i stedet af option 3, hvor der udpeges alternative områder til erstatning af det område, der tages ud, så vil det være muligt at opnå en større beskyttelse af ederfugl, svarende til 106,3 % af de fugle, der er dækket af den nuværende udpegning.

ii. Forventede konsekvenser for forekomsten af gråstrubet lappedykker i de alternative modeller

For gråstrubet lappedykker er modellen i mindre omfang i stand til af forudsige fordeling af arten. I stedet baseres vurderingen af konsekvenserne af de alternative udformninger på fordelingen af fugle observeret under flytællingerne.

For Option 2 medfører dette, at ca. 87,9 % af de optalte gråstrubede lappedykkere stadig vil være omfattet af fuglebeskyttelsesområdet.

Denne vurdering er alene baseret på det gennemsnitlige antal af gråstrubet lappedykker (165), der blev observeret under BioConsult-SH's flytællinger i vinteren 2020/21. Benytter man sig i stedet af data fra DHI's tre båd-tællinger fra august-september 2014, så ser man, at disse tællinger resulterede i langt større estimater for antallet af gråstrubede lappedykkere i undersøgelsesområdet, fra ca. 1.300 – 2.100 individer.

Figur 5 Samlet fordeling af de estimerede 5.270 gråstrubede lappedykkere baseret på de tre skibstællinger foretaget af DHI i august-september 2014. Tællingerne viser, at kun en mindre del af de gråstrubede lappedykkere ligger indenfor beskæringsområdet (skraveret grønt), der består af havmølleområdet ved Omø Syd samt omkringliggende bufferarealer, altså det område som European Energy foreslår udtaget af udpegningen. Hovedparten af de observerede fugle ligger i det resterende fuglebeskyttelsesområde (grøn).

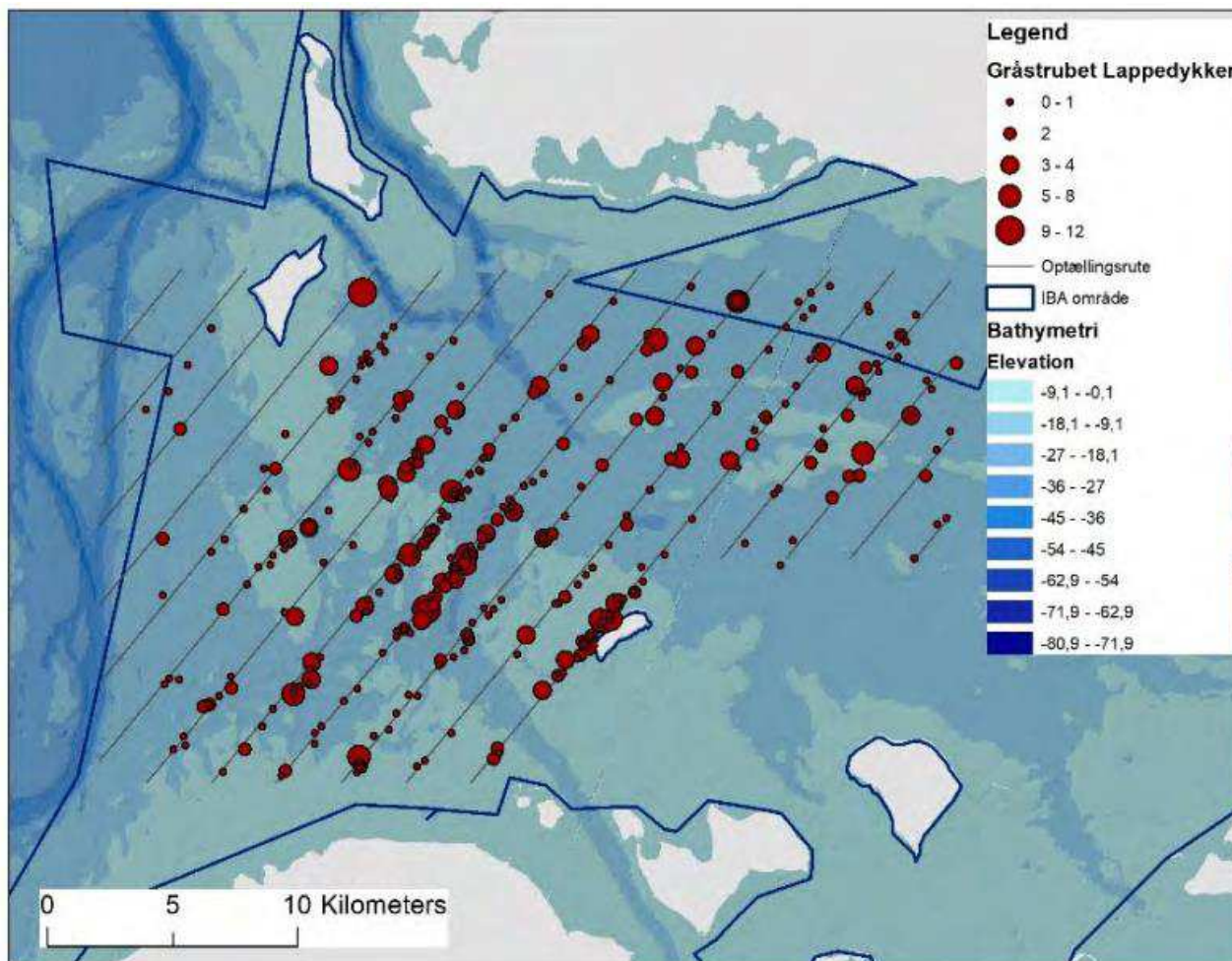
Fælles for disse tre tællinger er, at det estimerede antal gråstrubet lappedykker i fuglebeskyttelsesområdet, selv når man tager havmølleområdet samt omkringliggende bufferarealer ud af udpegningen, i alle tilfælde overgår 1 % kriteriet for arten (500 individer),

hvorved option 2 stadig vil leve op til kriteriet som væsentligt fuglebeskyttelsesområde for arten.

Da EPConsults model kun i mindre grad er i stand til at forudsige fordelingen af gråstrubet lappedykker, og da der kun i beskedent omfang er lavet tællinger i de alternative udpegningsområder, så er det ikke muligt med sikkerhed at angive, hvor mange gråstrubede lappedykkere, der vil være omfattet af udvidelserne i Option 3. Udtag af havmølleparken samt bufferområde udgør dog samlet et areal på 71,6 km², mens de fire alternative udpegningsområder tilsammen udgør et areal på 195,8 km². Dermed vil option 3 samlet medføre, at fuglebeskyttelsesområdet øges med 124,2 km². EPConsult Energies vurderer det derfor som sandsynligt, at den alternative afgrænsning vil rumme en understøttelse af gråstrubet lappedykker i et omfang, der vil opveje udtagning af havmølleområdet og dermed levere samme grad af beskyttelse som Miljøministeriets forslag til udpegningsområde.

Dette understøttes af BioConsult-SH's flytællinger i 2020/21 (se figur 3) samt af DCE's rapport fra 2019⁵, hvoraf det fremgår, at der i forbindelse med flytællinger i 1999 og 2000 blev observeret forekomst af gråstrubet lappedykkere udenfor IBA-området i et af de delområder, som European Energy foreslår medtaget i stedet for havmølleområdet (se figur 6).

⁵ Petersen, I.K., Nielsen, R.D. & Clausen, P. 2019. Opdateret vurdering af IBA-udpegningsrelation til otte specifikke marine områder. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 80 s. – Teknisk rapport nr. 203

Figur 6 *Fordelingen af i alt 619 observerede gråstrubede lappedykkere ved i alt 8 optællinger af fugle fra fly vha. transektoptællingsmetoden ved Omø Stålgrunde i 1999 og 2000. De benyttede transektlinjer for optællingerne er indikeret. Kilde: Petersen et al, 2019.*

Argumenter for ændret afgrænsning

i. European Energys forslag til afgrænsning tilgodeser både fuglebeskyttelsesinteresser og klima- og energiinteresser

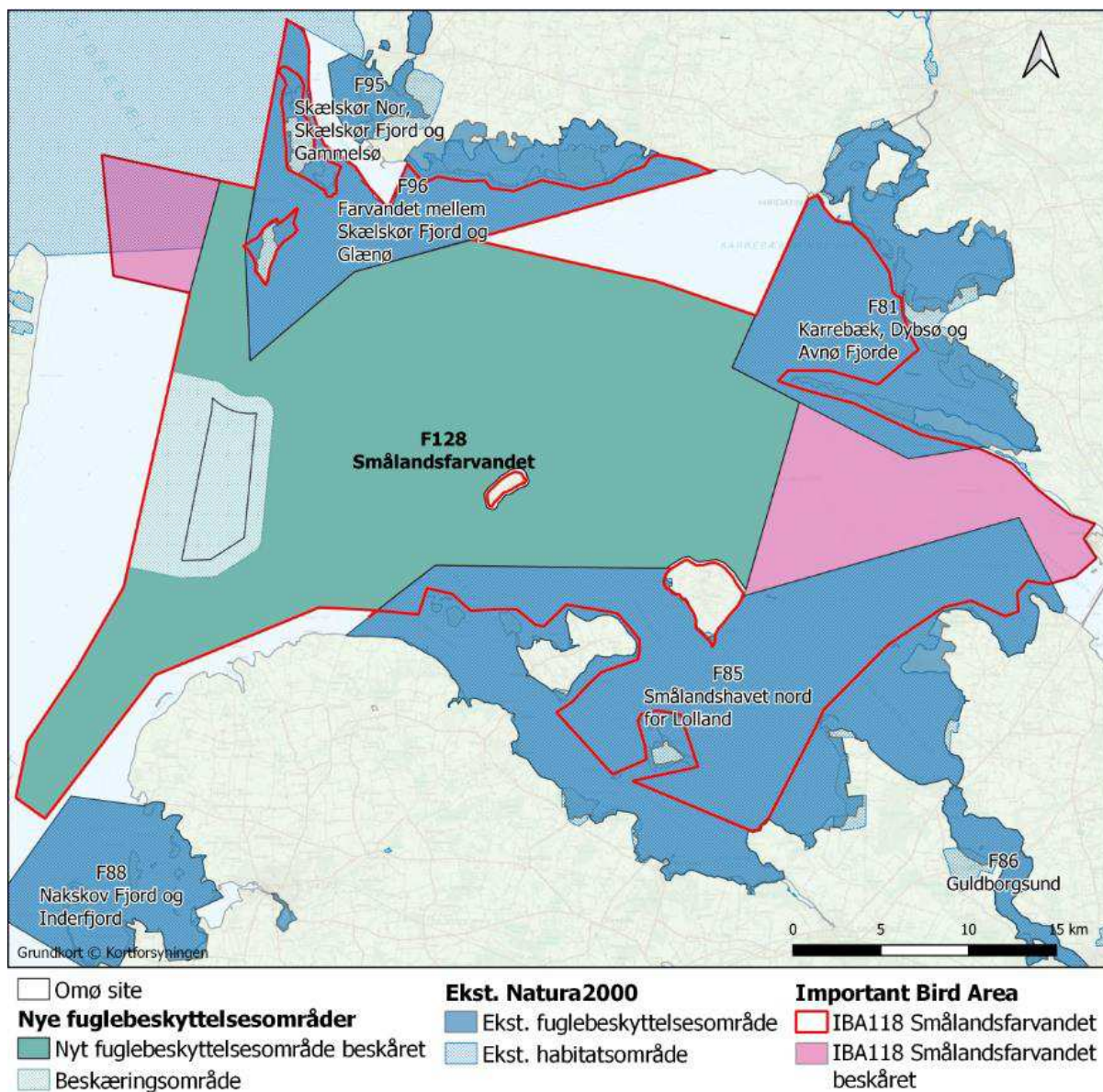
Som argumenteret for ovenfor leverer de foreslåede ændrede afgrænsninger i både option 2 og option 3 en beskyttelse, der svarer til mere end 1% af den biogeografiske flyway bestand for både ederfugl og gråstrubet lappedykker. Dermed er udpegningskriteriet for fuglebeskyttelsesområdet for begge arter opretholdt, selv om antallet af beskyttede fugle er mindre end i det forslag, der er sendt i høring.

Endvidere vurderes det, at option 3, hvor der medtages supplerende områder i udpegningen, som minimum vil levere den samme grad af beskyttelse af de to fuglearter på udpegningsgrundlaget som det forslag, der er sendt i høring.

Den ændrede afgrænsning, som udtager Omø Syd fra fuglebeskyttelsesområdet, må samtidig forventes at øge sandsynligheden for, at havvindmølleparken kan etableres og dermed sikre et væsentligt bidrag til den grønne omstilling.

ii. Udpejningen af det foreslåede fuglebeskyttelsesområde F128 fraviger fra det tilsvarende IBA-område 118

På kortet nedenfor er IBA område 118 sammenholdt med det foreslåede, nye fuglebeskyttelsesområde F128.

Figur 7 Figuren viser omfanget af IBA 118 (rød streg), det i høringen foreslåede fuglebeskyttelsesområde (grøn), samt de eksisterende IBA-områder, som Miljøstyrelsen i forbindelse med deres forslag har taget ud af udpejningen (lyserød). Eksisterende fuglebeskyttelsesområder er vist med mørkeblåt.

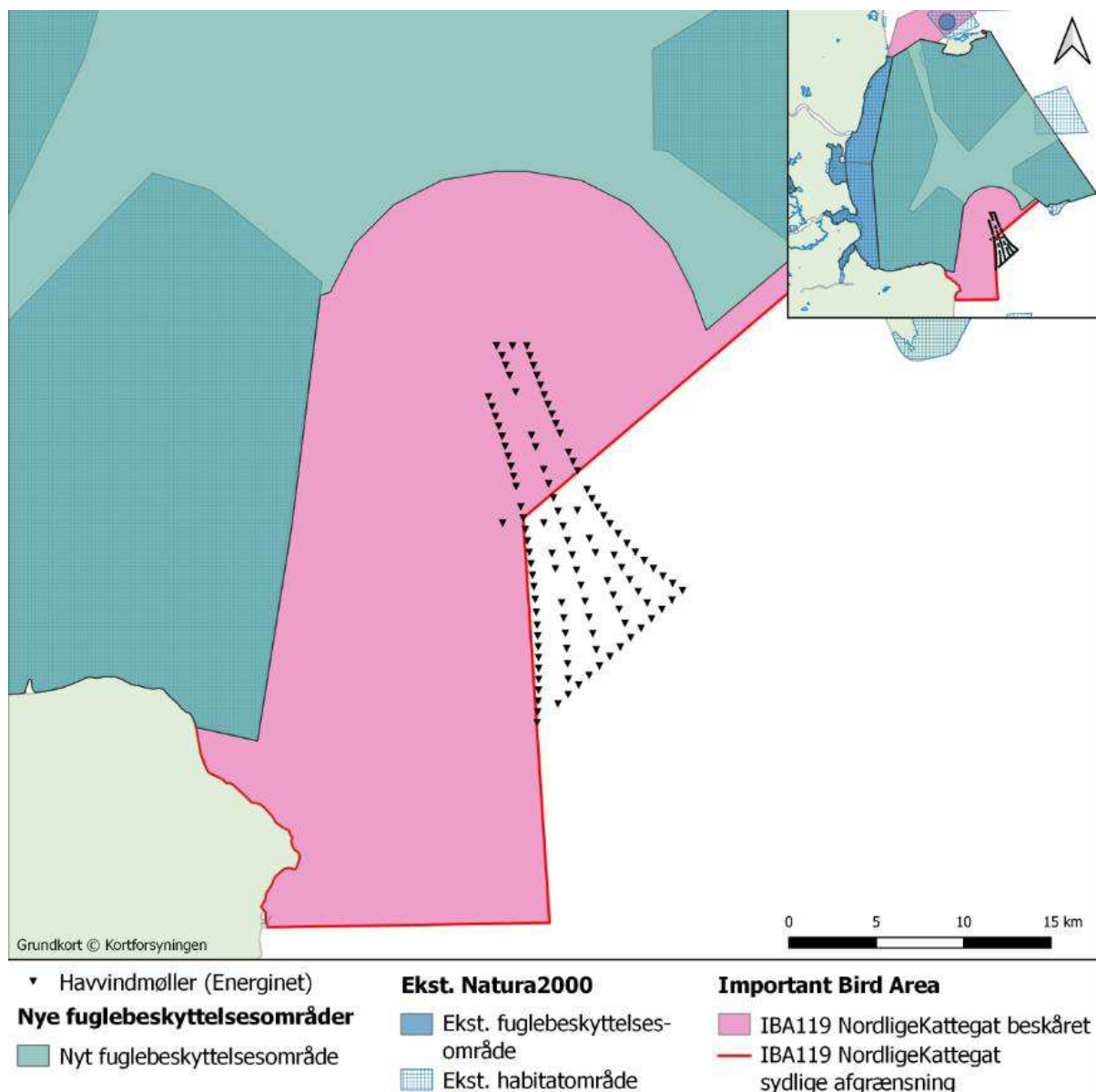
De sammenholdte kortlag viser, at udpejningen af Fuglebeskyttelsesområde F128 Smålandsfarvandet ikke svarer til IBA-område 118 i forholdet 1:1. De områder, som på kortet er farvet lyserød, indgår således i IBA område 118, men er ikke en del af udpejningen af F128 Smålandsfarvandet.

European Energy antager, at denne fravigelse fra IBA-området er udtryk for, at Miljøstyrelsen har foretaget en konkret faglig vurdering af de enkelte delområder, og at dette har ført til, at mindre dele af IBA-området i forslaget ikke er udpeget som fuglebeskyttelsesområde. Denne tilpasning er sket selvom EU-Domstolens praksis er, at hvis et medlemsland udpeger andre områder end dem, der er opført som IBA, så skal det videnskabeligt dokumenteres over for EU-Kommissionen, hvorfor disse områder er bedre egnede som fuglebeskyttelsesområder. European Energy er ikke bekendt med indholdet af Miljøstyrelsens faglige vurdering og dokumentation, men antager, at Miljøministeriet med udpegningen er rede til fagligt at argumentere overfor EU-Kommissionen for en fravigelse fra IBA-området.

Med rapporten fra EPConsult Energies har European Energy tilvejebragt et relevant, alternativt fagligt grundlag for en ændret afgrænsning, som tilsvarende vil kunne forelægges Europa-Kommissionen som dokumentation for, at betingelserne for udpegning af et fuglebeskyttelsesområde i Smålandsfarvandet er opfyldte, samtidig med at havvindmølleprojektet ved Omø Syd kan gennemføres.

iii. Miljøministeriet undtager i andet fuglebeskyttelsesområde en eksisterende havmøllepark fra udpegningen

Den foreslåede udpegning af et andet fuglebeskyttelsesområde - F127 Nordvestlige Kattegat - er afgrænset på en sådan måde, at afgrænsningen er trukket udenom havmølleparken Anholt-Grenå. Det område, som er skåret fra i fuglebeskyttelsesområdet i ft. IBA-området er markeret på kortet nedenfor med farven lyserød. Heller ikke denne udpegning følger således det tilsvarende IBA-område.

Figur 8 *Figuren viser, at Miljøstyrelsen i forbindelse med det udsendte høringsforslag til udpegning af fuglebeskyttelsesområde F127 Nordvestlige Kattegat, har udtaget et område omkring den eksisterende Anholt-Grenå havmøllepark*

European Energy kan konstatere, at der med udpegningen, som undtager havmølleparken og et betydeligt bufferareal rundt om havmølleparken, er truffet et klart valg om at varetage hensyn til klima- og energiinteresser samt økonomiske hensyn til allerede gennemførte og fremtidige anlægsinvesteringer i området. European Energy mener, at der tilsvarende for Omø Syd kan træffes et valg om en alternativ grænsedragning, som vil muliggøre både havvind og fuglebeskyttelse.

European Energy vil gerne understrege, at der – selvom Omø Syd endnu ikke er anlagt – er væsentlige klima- og energiinteresser på spil, som kan danne grundlag for, at der på tilsvarende vis tages hensyn til Omø Syd i udpegningen af F128 Smålandsfarvandet. Da European Energy med de nye data og forslag til alternative afgrænsninger kan tilvejebringe en udpegning, hvor 1 % kriteriet fortsat vil kunne opfyldes, er betingelserne for at træffe et valg,

som undtager Omø Syd fra udpegningen – efter European Energys vurdering – til stede. European Energy skal på den baggrund stærkt opfordre til, at grænsedragningen for F128 Smålandsfarvandet ændres efter samme principper som for F127 Nordvestlige Kattegat.

European Energy er opmærksom på, at en ændret afgrænsning skal ske i dialog med og i sidste ende godkendes af Europa-Kommissionen. European Energy bidrager meget gerne i dialogen med Europa-Kommissionen.